

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 20/25

U Luxembourggu 25. veljače 2025.

Presuda Suda u spojenim predmetima C-146/23 | Sąd Rejonowy w Białymstoku i C-374/23 | [Adoreikè]¹

Neovisnost sudaca: Sud pojašnjava zahtjeve prava Unije koji se odnose na određivanje primitaka od rada nacionalnih sudaca

Pravila za njihovo određivanje moraju biti utemeljena na zakonu, objektivna, predvidljiva, stabilna i transparentna

Poljski i litavski sudovi uputili su Sudu pitanja o određivanju primitaka od rada sudaca. Sud je podsjetio na to da ti primici od rada, koji su jedno od jamstava neovisnosti sudaca, moraju odgovarati važnosti njihovih dužnosti. Njihovo određivanje mora imati pravnu osnovu i ispunjavati kriterije objektivnosti, predvidljivosti, stabilnosti i transparentnosti. Visina primitaka od rada sudaca mora biti dovoljno visoka, uzimajući u obzir društveno-gospodarski kontekst dotične države članice, osobito s obzirom na prosječnu plaću. Svako odstupanje od načina određivanja mora biti opravdano ciljem u općem interesu. Ta odstupanja, koja ne smiju biti posebno usmjerena na suce, moraju biti nužna, proporcionalna i privremena. Njima se ne smije ugroziti primjerenost primitaka od rada sudaca za njihove dužnosti.

Poljski i litavski sudovi uputili su Sudu pitanja o usklađenosti nacionalnih odredbi o određivanju primitaka od rada sudaca s pravom Unije².

U Poljskoj je zakonom predviđeno da se osnovna plaća sudaca utvrđuje objektivno na temelju prosječne plaće koju priopćava Središnji ured za statistiku. Međutim, ta je metoda izračuna u tri navrata izmijenjena, što je dovelo do „zamrzavanja” indeksacije primitaka od rada sudaca za 2021., 2022. i 2023. Ta mjera odstupanja opravdana je proračunskim ograničenjima povezanim s pandemijom bolesti COVID-19 i ruskom agresijom na Ukrajinu.

Osporavanjem te izmjene, jedan sudac zahtijeva iznos koji odgovara razlici između primljene plaće i iznosa koji bi mu se dugovao da indeksacija nije bila „zamrznuta”.

U Litvi su dva suca podnijela tužbu za naknadu štete protiv te države članice. Oni tvrde da visina njihovih primitaka od rada izravno ovisi o političkoj volji izvršne i zakonodavne vlasti. Osim toga, ističu nepostojanje pravnog mehanizma za određivanje dostojne plaće koja odgovara odgovornostima sudaca te je usporediva s plaćama predstavnika drugih pravnih struka.

U svojoj presudi Sud je podsjetio na to da je **to što suci primaju primitke od rada čiji iznos odgovara važnosti njihovih dužnosti jamstvo svojstveno njihovoj neovisnosti**. Stoga su prilikom donošenja pravila za njihovo određivanje države članice dužne poštovati obveze koje imaju na temelju prava Unije³.

Stoga **ta pravila moraju imati pravnu osnovu**. Moraju biti objektivna, predvidljiva, stabilna i transparentna kako bi se isključilo proizvoljno uplitanje zakonodavne i izvršne vlasti. Isti se zahtjevi primjenjuju na odstupajuće mjere koje dovode do smanjenja primitaka od rada sudaca ili do „zamrzavanja” njihove indeksacije.

Razina primitaka od rada sudaca mora biti dovoljno visoka, uzimajući u obzir gospodarski, društveni i financijski kontekst dotične države članice, osobito s obzirom na prosječnu plaću. Ti primici od rada moraju odgovarati važnosti

povjerenih dužnosti kako bi se suce zaštitilo od bilo kakvog pritiska koji bi mogao utjecati na njihove odluke i kako bi ih se zaštitilo od rizika od korupcije. Međutim, **neovisnost sudaca ne sprečava određivanje njihovih primitaka od rada ispod prosjeka ostalih pravnih stručnjaka.**

Odstupanja od pravila o određivanju primitaka od rada sudaca moraju biti **opravdana ciljem u općem interesu**, kao što je uklanjanje prekomjernog državnog deficita. Načelno se ne smiju posebno odnositi na suce. Ona također moraju biti nužna i strogo proporcionalna ostvarenju cilja koji se želi postići. **Unatoč primjeni tih mjera, po svojoj prirodi izvanrednih i privremenih**, primici od rada sudaca moraju ostati primjereni važnosti njihovih dužnosti.

Naposljetku, nad načinom određivanja primitaka od rada sudaca kao i nad mjerama kojim se od njih odstupa mora se moći provesti **djelotvoran sudski nadzor** pred nacionalnim sudom.

Na nacionalnim je sudovima da provjere jesu li ti zahtjevi poštovani u ovom slučaju, što se, prema mišljenju Suda, na prvi pogled čini da je slučaj.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst i, ovisno o slučaju, kratak prikaz](#) presude objavljuju se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293.

Snimke s objave presuda dostupne su na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

¹ Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

² Članak 2. i članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a.

³ Članak 19. UEU-a, koji konkretno izražava vrijednost vladavine prava potvrđene u članku 2. UEU-a, povjerava nacionalnim sudovima i Sudu zadaću osiguravanja pune primjene prava Unije u svim državama članicama i sudske zaštite koju pojedinci ostvaruju iz tog prava. U tu je svrhu neophodno očuvati neovisnost tih tijela.